საქართველოს სოც.-ფედერალისტთა რევოლიუციური პარტია

დრ. მთავარ კომიტეტის ორგანო

სოციალისტ-ფედერალისტი

№ 17 1921 წ. კვირა მარტის 20 № 11

ფასი 50 მანეთი

რედაქციის მისამართი:
დამფუძნებელი კრების ქ. № 6
ტელეფონი 12—29

ქართული ბიბლიოთეკა

ნინო ივანეს ასული ბერეკაშვილისა, ვასილი, გიორგი და ილია ივანეს ძენი პაატაშვილები, ოლღა სპირიდონის ასული და ნატალია ისააკის ასული პაატაშვილები და ელისაბედა იმედაშვილისა გულითადი მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ რომ მძიმე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა მათთის ძვირფასი და დაუვიწყარი დედა, დედმთილი და უკანასკნელის და

მარიამ ანდრიას ასული პაატაშვილისა

ცხედრის გამოსვენება მოხდა კვირას 20 მარტს, დილის 10 საათზე საკუთარ ბინიდან (აღლაბარი, ეჩმიაძინის ქ. № 20) აღლაბრის წმ. მარინის ეკლესიაში, დაკრძალვა პირველის სასაფლაოზე. 667.

ომში დაჭრილ და დასახიჩრებულთა კავშირის გამგეობა ღრმა მწუხარებით აუწყებს საზოგადოებას, რომ კვირას, მარტის 20-ს სამხედრო ტაძრის გალავანში ძმათა სასაფლაოზე ექადახდილ იქნება პანაშვიდი ამავე კავშირის თანამშრომლის

ივანე (ვანიჩკა) ლავრენტის ძე იოსავას

სულის მოსახსენებლად, რომელიც კოკორთან ბრძოლის დროს დაიღუპა.

ღრმად დამწუხრებულები: მეუღლე ილიკო გოცირიძე, შვილები: კოლა, ვასო, ვახტანგი, მარუსა და მაზლი გრიგოლი, ძმები მარიამი, კიდევ მარიამი და შვილი ნატალია გოცირიძეები და მისი შვილები თამარი და ზინა აუწყებენ და აცნობებენ ყველა ნაცნობთ და ნათესავთ უდროოდ და ხან-მოკლე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაცვალებას

ანარი (ანიჩკასი) გოცირიძისა,

რომლის დაკრძალვა მოხდება ოთხშაბათს, მარტის 23-ს 10 საათზედ დიდუბის სასაფლაოზედ. გამოსვენება მოხდება გრიგოლ გოცირიძის სახლიდან მაზლის უდროოდ დაკარგულისა, გორის შეს ხვივი № 12. 670

ღრმად დამწუხრებულნი: მარიამ ძოსეს ასული, მარიამ და ქალბატონი ლავრენტის ასულნი აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ პირველი საყვარელი მეუღლის, ხოლო დანარჩენნი ძვირფასი ძმის

განიჩქა (ივანე) ლავრენტის ძე იოსავას

კოკორთან ბრძოლის ველზე დაღუპვას, რომლის სულის მოსახსენებლად გადახდილ იქნება პანაშვიდი კვირას, მარტის 20 შუადღის 12 საათზე სამხედრო ტაძრის გალავანში ძმათა სასაფლაოზე.

თავზარდაცემულნი გიორგი, ვასილი, ხიკოლოზი ვლადიმერის ძენი და ნინო ვლადიმერის ასული აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ მათი საყვარელი დედის

აღათი (ანჯელიკა) იოგის ასული წითლანაძის

უდროოდ დაკარგვას. გამოსვენება მოხდება ბინიდან სუნჟენის ქ. № 5. კვირას 12 საათზე, დაკრძალვა მოხდება წმიდა ნინოს სასაფლაოზე. 668

გაუმარჯოს ზავს!

გუშინ გამოქვეყნებულ ცნობის მიხედვით ომი გათავებულა და საზავო შეთანხმებაც მომხდარა. ჩვენ ჯერ-ჯერობით არ ვიცით ზავის საფუძვლები და პირობები და მის არსებითი გარჩევას ვერ შეუდგებით. შექმნილ მდგომარეობის მიხედვით ადვილი გასაგებია, თუ როგორი იქნება ზავის პირობები, მაგრამ დღეს დღეობით ჩვენთვის მნიშვნელობა აქვს ომის გათავების ფაქტს.

ზავი იდეა ეს ჩვენი იდეაა. რა დღესაც შემოვიდა ტფილისში წითელი ჯარი და მთავრობა აქედან აიბარგა, ჩვენ მაშინვე გამოვსთქვით მტკიცე რწმენა, რომ ომს ყოველივე აზრი დაკარგული აქვს და ის სრულიად გაუმართლებელი, სისხლის ღვრათ იქცა ვისაც ქართველი ერის ფიზიკური არსებობა აინტერესებდა, ვინც პარტიულ ანგარებით არ იქნებოდა გატაცებული, ის უეჭველად უნდა მოქცეულიყო ისე როგორც მოვიქეცით ჩვენ ე. ი. ზავის ჩამოგდებას შეუწყობდა ხელს.

მკითხველმა საზოგადოებამ კარგად იცის რა ნაბიჯები ჩვენს მიერ სამისოდ გადადგმული, მაგრამ შეიძლება ბევრმა არ იცის ინსინუაცია რა ათასგვარი სამაგალი პორები რომელსაც აქ უხვად სთხოვდნენ და ავრცელებდნენ აქ დარჩენილი მენშევიკების აგენტები ჩვენს შესახებ.

პოლიტიკა მაშინ კი არაა სამრძნე, როდესაც ცხვირში მოხვედრილს გაიგებ, არამედ მაშინ, როდესაც ცხვირს იქით ცოტას მაინც იყურები და უსიამოვნო შედეგს აიცდენ.

როდესაც გამოირკვა მენშევიკურ მთავრობის ინფორმაციის და დიპლომატიის უსუსურობა, ცხადი იყო, რომ სწორეთ ომის განგრძობა იყო ლალატი ერთს წინაშე. დღეს ვისთვის არაა ცხადი, რომ მენშევიკებმა არ იცოდნენ ვისთან ჰქონდათ საქმე და საქართველოს შვილები ისე გამოჰყვდათ ბრძოლის ველზე, რომ არავინ იცოდა რა დღე მოელოდათ მათ გაიელის ცოტაოდენი დრო და პირფათვნელი ისტორია ყველაფერს იტყვის სათანადო სამუთებზე დამყარებით.

ზაეი უნდა მომხდარიყო თუ ფოილოს ხიდთან არა, ყოველ შემთხვევაში ტფილისში მაინც და რამდენი რამ გადარჩებოდა: ერის საუკეთესო შვილების სიცოცხლეს დოვლათი, ორგანიზაციები და სხვა და ზავზე მოლაპარაკე ორივე მხარე საკუთარ ფეხზე იდგომებოდა და აი ცერთი მათგანი დაჩაგრული რა იქნებოდა.

საერთაშორისო ურთიერთობას არკვევს ან დიპლომატია ან სამხედრო ძალა. მენშევიკებს ჰყავდათ სანტიმენტალისტი დიპლომატები, რომლებიც ქვეყანას არწმუნებდნენ, რომ ევროპა მათი ხშვილიერ თვალებისათვის სისხლის ღვარს დაადენს; მენშევიკებმა ვერ შექმნეს ვერც სამხედრო ძალა მიუხედავად საომარებელ ხარჯების.

გვიმოურებთ, ზავის პირობები არ ვიცით და მის არსებით შეფასებას ვერ შეუდგებით, ჩვენ კიდევ იმ აზრისა ვართ, რომ გაცილებით უკეთესი იყო, რომ ამაა თუ იმ კონსტიტუციის საკითხი სრულიად არ გამხდარიყო ომის სამაბაბო, მაგრამ, რაც მოხდა მოხდა—დღეს ომი გათავებულია—გაუმარჯოს ზავს!

ოპერატიული ცნობა

მარტის 17-ს.

ფრონტზე წარსულ დღის სამხედრო მოქმედება არა ყოფილა.

ომი გათავდა

მარტის 17-ს 23 საათზე სადგურ საჯავახოდან ვაგონებით, რომლებიც მოგვაწოდეს მენშევიკებმა ჩვენი ჯარი გაიგზავნა ბათომისაკენ.

ოსმალეთის თანხმობა გათომის შესახებ.

ტრაპეზონი. მარტის 12. (როსტა) ანგორიდან მარტის 12-ს ოფიციალურად იუწყებიან: გარეშე საქმეთა მინისტრის მოადგილემ (ქრობის დროს განაცხადა შემდეგი: 1) ნამეტანი დიდი იმედი არ უნდა ვიქონიოთ ლონდონის კონფერენციისა, 2) მოსკოვის კონფერენცია კარგად მიმდინარეობს.

საუკარი პირდაპირი მავთულით ლორთქიფანიძესა და ორახელაშვილის შეერის

16 მარტს. ღამის 12 საათიდგან დილის 8 საათის განმავლობაში პირდაპირი მავთულით სწარმოებდა შემდეგი საუბარი ლორთქიფანიძესა და ორახელაშვილის შორის:

ლორთქიფანიძე. მე გახლავართ.—მბრძანებელი ლორთქიფანიძესი.—არის ვინმე თუ არა აპარატთან რეგკომის წევრთაგან.

ორახელაშვილი. ვინ არის აპარატთან.

ლ. მთავრობის თავმჯდომარის მოადგილე ლორთქიფანიძე.

ო. აპარატთან მთავრობის წევრი ორახელაშვილია მოსალაპარაკებლათ გვაქვს თქვენთან საკითხი. მართლა თუ არა ყარაბექირის ცნობა, რომ თქვენმა მთავრობამ გადაბრძანა მის ჯარებს ბათომი. და ვითომ ბათომი დაიკავეს ოსმალეთის ჯარებმა 11 მარტს.

ლ. არ არის მართალი. ბათომში მართალი არის ანგორის ჯარის პატარა ჯგუფი. რომელიც შემოვიდა ჩვენის თანხმობით. ხოლო თვით ქალაქში, ციხეში და აგრეთვე ოლქში ჩვენი სრული დომინაციაა. როგორც სამხედრო, ისე სამოქალაქო მხრივ. ანგორას ჯარის ნაწილები დარჩებიან იქ იმ დრომდე, ვიდრე ამაზე ჩვენი თანხმობა იქნება.

ო. მაშასადამე, რაღა მიზანი აქვს ჩვენს შეხვედრას და რაზე უნდა ვითათბიროთ ჩვენ. თუ ბათომის ოკუპაცია. თუ გინდ თქვენი თანხმობით. ჯერ ფაქტია.

ლ. კიდევ ერთხელ გიცხადებთ, რომ არავითარი ოკუპაციაზე ლაპარაკიც არ შეიძლება: ერთი საქმეა შესაძლებელი სურვილი ყარაბექირისა. მეორე საქმეა ფაქტი, რომ ეს ჯგუფი სრულებით არ წარმოადგენს საოკუპაციო ძალას. აქამდე ჯერ არ არის ოკუპაცია არც როგორც ფაქტი და არც როგორც უფლება. და ჩვენ ნება დაურთველად არავის შეუძლიან ბათომის და ოლქის ოკუპაცია. თუ არა იძულებით დაპყრობითა.

ჩვენ ვერ წარმოვიდგენია შესაძლებლობა. როგორც თქვენც თქვენ რადიოში. იმისა, რომ საქართველოს ტერიტორიის მთლიანობას კიდევ სხვა საფთხე მოელოდეს. ამას ნათლად ამტკიცებს ყარაბექირის ცნობა.

რაც შეეხება იმას თუ ჩვენ რაზე უნდა ვისაუბროთ. მგონია, რომ საჭიროა საუბარი ბევრ რამეზე; ეხლა თქვენ ალბათ საკითხი და გარდა ამისა თქვენვე ინებეთ მოგვცათ წინადადება იმის ლიკვიდაციის და მასთან დაკავშირებულ საკითხების შესახებ ნოლაპარაკების აუცილებელ საჭიროებაზე.

ო. რამდენათაც თქვენ თქვენი აზრი მთავრობათ მიგაჩნიათ, იმდენათ ანგორის შეიარაღებულ ორი ასკერის ყოფნაც იმას ნიშნავს, რომ—ეს ან ოკუპანტები არიან, ან თქვენი მოკავშირენი საკითხი ტერიტორიის მთლიანობისა უდიდესი საკითხია, ხოლო თქვენ უკვე უკუ აგდეთ სასურველი გადაწყვეტა ამ საკითხისა უცხოელ შეიარაღებულ ძალის შემოშვებით ბათომში, მაშინ, როდესაც რუსეთ-ოსმალეთის კონფერენციაზე მოსკოვში სრულიად გადაწყვეტილია საკითხი, რომ ბათომი, ახალციხე და ახალქალაქი რჩება საქართველოს საზღვრებში: შეთანხმებაზე ხელი უწერია საბჭოთა საქართველოს წარმომადგენელს მიხა ცხაკაიას (საუბარი დროებით შეწყდა)..

ო. აპარატთან მთავრობის მოადგილე ლორთქიფანიძეა.

ო. აპარატთან რევოლიუციონურ კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე ორახელაშვილია. ინებეთ შემატყობინებთ, მიიღეთ თუ არა ჩემი პისტაი და საკითხი თქვენი ცნობის შესახებ ბათომში ოსმალთა ჯარის შემოსვლაზე თქვენი თანხმობით.

ლ. არ მესმის თქვენი ფრაზა. ჩვენი საუბარი შესწყდა იმ დროს, როდესაც თქვენ შეგვატყობინეთ გარდაწყვეტილება მოსკოვის კონფერენციისა; შემდეგ: საუბარი შესწყდა. ჩვენ გვინდოდა გვეპასუხნა. ინებეთ განაგრძოთ, თუ ჩვენ გიპასუხოთ.

ო. გთხოვეთ პასუხს.

ლ. ინფორმაციისთვის გაცილებით. მოსკოვის კონფერენციას ჩვენ მხოლოდ მივესალმებით. იურიდიულად და ფაქტიურად ბათომი ჩვენ ხელშია და თუ იგი არივინ დაიპყრო, მისი ბედის გადაწყვეტა შეიძლება მხოლოთ ჩვენთან მოლაპარაკების შემდეგ. ბათომში შემოსული ანგორის ჯარი არც ოკუპანტია, არც ჩვენი მოკავშირე, მაგრამ ჩვენ იმ აზრისანი ვართ, რომ ამ საკითხისა და სხვების შესახებაც მოლაპარაკების ყოველ მხრივი განხილვა მოველით კი არ უნდა მოხდეს, არამედ უნდა გამოირკვეს შეხვედრის დროს.

ო. ნება მომეცით. დავათავო ჩემი ცნობები. ყარაბექირმა ოფიციალური მე-11 ნომრის უფროსის სახელობაზე გამოგზავნილი დეპეშით, შეგვატყობინა, რომ დიდის ეროვნულის კრების დადგენილებით, ბათომი, მისი ოლქი, ახალქალაქი უხდა შეერთებულ იქმნან ოსმალეთთან, როგორც მისი განუყრელი ნაწილები და რომ მან ამის თანახმათ გასცა ბრძანება ხსენებულ რაიონების დაჭერის შესახებ მის ოფიციალური ცნობის თანახმათ ბათომი დაკავებულია 11 მარტს. როგორც ხედავთ, ყარაბექირის ცნობით ბათომი დაჭერილია ოსმალეთის ჯარის მიერ, ხოლო ახალციხე და ახალქალაქი გვეჭირავს ჩვენ. ჩვენის ღრმა რწმენით ბათომს ემუქრის აუცილებელი საფრთხე, ერთად ერთი ხსნა არის ჩვენი ჯარი დ ყურადღებით შეყვანილ იქნას ბათომში დ მთელი თქვენი ჯარი დამორჩილდეს ჩვენს სარდლობას ბათომის დასაცავად და მის შესანარჩუნებლათ საქართველოსთვის. თუ დასთანხმდებით და ცალიერ ვაგონებს გამოგზავნით, ჩვენი ჯარი დღესვე შეუდგება ბათომში; ამასთან თავის თავად ცხადია, ჩვენი მოლაპარაკების საფუძველი ისევ ძველი უნდა დარჩეს. თუ ამის თანახმა იქნებით, ჩვენ დაუყონებლივ წამოვალთ თქვენთან რუსეთის ს. ფ. ს. რესპუბლიკის სახელით კომისართან საჭიროს რწმუნებულებით ამხ. ენუქიძესთან და სვანიძესთან ერთად.

ლ. დიახ. ბათომს ნამდვილად შეეძლება უმეცრებოდეს და ეტყობა ემუქრება კიდეც საფრთხე ორის მხრივ, ეს საფრთხე მარტო სამხრეთიდან რომ იყოს, მაშინ, ჩვენ დარწმუნებულნი ვართ, მოვიგერიებთ მას, ამიტომ ჩვენ ენერგიულ წინადადებას ვაძლევთ მკვიდრი დროებით ზავის ჩამოგდებით ხელფხი გაგვეხსნათ და შეგვეძლებინოთ სამხრეთისაკენ ვიბრუნოთ პირი, დავიცვათ ქალაქი და ოლქი, დროით დავიწყოთ მოლაპარაკება მტკიცე იმედით, რომ ამ საკითხში ჩვენ ვიპოვით არა მარტო საერთო ენას, არამედ საერთო გადაწყვეტილებას და საერთო საქმეს.

ო. ჩვენ ჩვენის მხრივ გიცხადებთ—თქვენ ჩვენი ქვეყნის წინაშე საბჭოთა რუსეთის წარმომადგენელთა თანადასწრებით, რომ ჩვენი ჯარის შეყვანით ბათომში სრულიადაც არ გვინდა დაუკარგოთ მნიშვნელობა ჩვენს მოლაპარაკებას და გადავაყენოთ თქვენ ხუკე მომხდარ ფაქტის წინაშე. რაც შეეხება ჩვენსა და თქვენს შორის სისხლის ღვრის შეწყვეტას და ბათომის უშიშროებას—რაც სრულიად უზრუნველყოფილ იქნება, თუ თქვენ დასთანხმდებით ამას.

ო. რაც სრულიად უზრუნველყოფილ იქნება, თუ თვენ დასთანხმდებით ამას—ჩვენ დაუყოვნებლივ წამოვალთ, წინადმდეგ შემთხვევაში რესპუბლიკის ტერიტორიის ხიძთელის და კრძოდ ბეთუმის დასაცავად, ჩვენ ვსთვლით ბათუმისკენ ვალაშქრების დაგვიანებას-მის დჭარგვის თანასწორად, რაც გვაიძულებს დაუყოვნებლივ დ ვიწყოთ შეტევა ბათუმისკენ. ვაცხადებთ კიდევ ერთხელ ჩვენი ქვეყნისა და მთელი მსოფლიოს წინაშე, რომ ჩვენ მივდევთ ერთად ერთ მიზანს-ბათუმი შეუნარჩუნოს საქართველოს უკანასკნელ შემთხვევებშიაც ჩვენ ძალს მოვდევართ ქუთაისში თქვენთან მოსალაპარაკებლათ და თქვენც გიწვევთ ქალაქ ქუთაისში.

ლ. ვიმეორებ კიდევ ერთხელ, რომ თქვენ მიერ ნაჩვენები საშუალება საკითხის გადასაწყვეტად წარმოუდგენს იმავე ხელშეკრულების დროებით ზავის შესახებ, რომ შემდეგ მთელი ჩვენი ჯარები უნდა ემსხურნენ იმ მიზანს, რომელზედაც თქვენ ლაპარაკობთ. ჩვენი ძალა უფლება სრულიად საკმაოა და ჩვენ გუბერნველყოფთ, რომ ჩვენ დავიცავთ ბათომს და ოლქს ფორმალურ ლიკვიდაციის წამამდე, ამიტომ თქვენ დაუყოვნებლივ უნდა წამოხვიდეთ, როგოროც იყო დაპირებული. მე გზაში ვარ სამხედრო სამინისტროსთან. ეს ამის ეხლა მოვიდა დელეგაცია ტფილისიდან: წერეთელი, ლენტი.

ო. ჩვენი გადაწყვეტილება საბოლოოა. ამასთან ერთად მოვდივართ ქუთაისში, წამოდით თქვენც.

ლ. როგორ უნდა გავიგოთ ეს: მაშასადამე დროებითი ზავი გრძელდება ყოველს შემთხვევაში ეთმახეთთან შეხვედრამდე.

ო. თქვენ ალბარ გეომებით, გათენებისას მოძრაობა ბათომისკენ განახლდება.

ლ. პირდაპირ სთქვით, თუ აქ ფრონტია, ჩვენ შორის არ არის ზავი და შეთანხმება და თქვენ წინ წაიწევთ, ეს სწორედ სამხედრო მოქმედების განახლებაა, ნაშინ რა აზრი აქვს იმას, რომ წამოვიდე გამოლაშქრებულ თქვენ ჯართან შესახვედრად ან საზოგადოდ რა აზრი ექნება ჩვენ შეხვედრას. გადაწყვეტილება, რომლითაც მე მოგმართავთ იმავე ძალითად მიზანს ემსახურება, რომელიც ამ ჟამად თქვენ დაგისახავთ, მაგრამ უფრო მიზანშეწონილად სწყვეტს.

ო. ჩვენ სხვა გამოსავალ გზას არ ვხედავთ, თქვენთან ომი არ გვსურს, მაგრამ მოძრაობა ბათუმისკენ მის დასახსნელად განახლდება, ყოველ პირობებში მზად ვართ თქვენთან ხელშეკრულებლ დ, მზად ვართ შეთანხმების უმთავრესი მუხლები გადავსწყვიტოთ პირდაპირ მავთულით.

ლ. აუცილებლივ საჭიროა, რომ ხვალ თქვენმა ჯარებმა წინ არ წაიწიონ, რათა ობიექტიურად მოკავშირეთა შორის ხვალიდელ დღიდან, რაც შესაძლებელია, არ მოხდეს მეტად მიუტევებელი და უმზაგვსი სისხლის ღვრა. ეს მოუთმენლობა თქვენის ხმრით არამც თუ ხელს არ შეუწყობს ბათუმის საკითხის გადაწყვეტას, როგორც ეს სასურველია ორივე მხრისთვის, არამედ უფრო გაართულებს და ვიდაც ძესამს გაახ-

ნოემბრის ნომერი

ნოემბრის ნომერი

ნოემბრის ნომერი

ნოემბრის ნომერი